

Başgaça seredip oñarmak

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

Başgaça seredip oñarmak BAŞGAÇA SEREDIP OÑARMAK

Dünýäniň üns merkezinde Hytaýda dörän koronawirus ýokaný bar.

Hemmeler howatyrly, «waksinasy ýokmuş» diýýärler...

Soňky ýyllarda şuňa meňzeş gorky dörediji habarlary kän eşitdik: howply wirus gorkusyna giren dünýä 1997-nji ýylда Gonkongda ýaýran «global heläkcilik» – H5N1 – guş dümewi bilen tanyşdy!

Global mediýa arkaly wirus dünýäniň ünsünü şol bir meselä çekdi:

– Waksinasiýa etdirmeseňiz ölersiňiz...

Aslynda ortada alyp ýatan ullakan heläkciligem ýokdy: 18 adam näsaglady, olaryňam diňe altysy aradan çykdy.

Gep diňe «guş dümewinde» däl...

Bir ýyl geçensoň dünýä mediýasy şuny ýazdy:

«Bütin dünýä aýak üstünde! Nipah wirusy möwç alyp ýaýrayar. Waksinasy ýok, degdigi öldürýär...

Hindistanyň Kerala şatynda howatyrlandyran ölüm howply nipah wirusy sebäpli, günde on adam aradan çykýarka, beýleki bir tarapdan on üç adamda ýarganatlaryň göterýän ölüm howply wirusynyň bardygy ýuze çykdy...»

Birmeňzeş jümleler bilen birmeňzeş howsalaly habarlar çykmaǵa dowam etdi:

2002-nji ýylда (Hytaýyň misk pişiginden ýaýran) sars... (özem indi şu wirusyň adam eli bilen ýasalandygy babatda hiç hili şek-şübhe ýok.)

2009-njy ýylда (Meksikada orta çykan) H1N1 doňuz dümewi... Onsoňam şol ýyl dünýäniň üns merkezinde diňe H1N1 wirusy ýokdy: «gemrijiler arkaly adamlara ýaýran we ölüm howply hanta wirusynyň krym-kongo ganamaly gyzgynlygy ýokary galdyryan keseldenem has howpludygy mälim edildi...»

2012-nji ýylда (Saud Arabystanynda dörän) mers... (Hytaýdan ýaýran koronawirus sarsdyr mers bilen birmeňzeş «infektion

maşgaladan» bolan dem alyş ýollaryndan ýaýraýan keseliň bir görnüşidir...)

2013-nji ýylda (Kongoda dörän) ebola...

Gutatar ýaly däl:

■ [b] ZIKANY ÝATDAN ÇYKARDYÑYZMY?

2016-njy ýyl...

Biziň metbugat organlarymyz şoňa meňzeş habarlary bermäge başladylar:

«CnnTürk»: «*Dünýä siňekler arkaly geçýän zika wirusynyň howpy astynda. Braziliýada eýmendiriji möçberlere ýeten wirusyň döreden keseli ýigrimi ýurda ýaýrady...*»

«Hürriyet»: «*Zikada howsala köp, waksina ýok.*»

Türk mediýasynyň habar çeşmesi «BBC» we onuňam gollanýan çeşmesi bolan amerikan metbugatydy.

«*Zika wirüsü*» howpy üçin kelleçanagy we beýneisi heniz bekäp ýetişmedik bäbejikleriň fotosuratlary we ş.m. ýaýradylsy. Elli ýurda howp abanýardы!

Hemiše bolşy ýaly howatyra düşürüji habarlar şu aşakdaky jümleler bilen gutaryardy:

[i]»Bu ýokanjyň waksinasy ýok, näme ederkäk?»

Hudaý diýen ýerimiz bar eken: polisiýanyň we FBI-niň ýokary derejeli goragy astyndaky Galweston laboratoriýasynda ýörite hünärmenler waksinanyň üstünde işleýärdiler! (Polisiýa-FBI laboratoriýany näme üçin goraýarka? «Göze görünmeýän duşmanlarda» döretmäge çalşylýan howsala operasiýasy dälmi näme? Üns beriň, waksinanyň üstünde işleýän her bir işgäriň howpsuzlyk goragyna alynandygy aýdylýar! Ýer, bolýa-la...) Bü zika wirusy patyrdysynyň çykmagyna näme sebäp bolduka?

■ **GIO (GRI, GIO – Глобальная инициатива по отчёtnости) alanlar**

Zika wirusy ilki nirede ýüze çykdy?

Aslynda ol täze dörän zat däldi. 1947-nji ýylda Ugandanyň Entebbe şäherindäki Rokfelleriň wirusologiya institutynda dörän zat.

Wirusyň bir nusgasy barlag geçirirmek üçin fonduň işgäri

J.Kasals tarapyndan Nýu-Ýorkuň laboratoriýalaryna getirildi... Zika wirusy 2016-njy ýylда dünýäniň diline düşensoň, gowur turdy: «Eýse Rokfelleriň waksinasy üçin uly howsala döredilip, dünýäni howatyra saldylar?»

Rokfeller fondy aýyplamalary boýun almady. Olar waksinanyň üstünde işleyänem bolsalar, heniz onuň patentini almandyklaryny aýtdylar. Hem ýöne:

Guillaume Kress wirusyň patentiniň Rokfeller fondunda saklanýandygyny delilleri bilen (Kanadanyň dokuz dilde berilýän baş esasy mediýasyna alternatiw) www.globalresearch.ca atly habarlar saýtynda habar berdi.

Aýtjak bolýan zadym aslynda şol bir zat:

“Waksina akmy-gara” çekişmesiniň geregi ýok. Waksinanyň uly «GIO ulgamy» bar.

Meselem... “wirusyň patenti” barada näme bilyärsiňiz?

“Waksina patentiniň” orta çykmagy bilen Türkiye ýaly ýurtlara öñden dowam edip gelýän waksina önemciliigidenden doly el çekdirilmeginiň arasynda nähili baglanychyk bar? Mesele çakymyzdan düýpli...

Sözümize guş dumewi bilen başladyk, şoň bilenem jemläýin:

Guş dumewi ýokary derman öndüriji uly şereketlere ummasyz girdeji gapylaryny açdy. Günorta Amerikada 90-njy ýyllarda dozasy 2 dollara durýan dumew waksinasynyň bahasy 2007-nji ýylда 12 dollara ýetdi! A onuň hakyky bahasy bolsa 1 dollara durýardy!

Neoliberal saglyk syýasatyna tankydy bellikleri eden professor Howard Waýskin şeýle diýýär:

«Mundan beýlæk adamlar saglygy biri-birine baglanychsdyrýan agalyk ediji ideologiýalary içgin öwrenerler diýip umyt edýarin. Çünki kapitalistik saglyk hyzmatlary we kapitalizmiň döreden ýaramaz saglyk netijeleri adamlar tä aýaga galyp, global kapitalizm sistemasyň üýtgetjek wagtyna çenli düzeler öýtmäň.»

Hawa...

Sagdyn pikire eýe bolmagyň iň gowy ýoly – birnäçe dürli pikiri öwrenmekdir.

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 31.01.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMİLİÝEW. Publisistika